

лошкој станици у Иклу опазио да земљотреси, који су постали у једним пределима на земљи, изазову у почетку кондензацијоне таласе, док се код земљотреса из других крајева при почетку појаве дилатациони таласи, а на то су већ раније обратили пажњу јапански стручњаци проф. Шида и др. Накамура.

У истој је секцији постављено питање да ли је потребно испитивање веза између земљомагнетне и сеисмичке активности, јер су неки докази о магнетним поремећајима, као последици земљотреса, сматрани за чисто механичке. Препоручено је да се у земљама са густом мрежом магнетичних станица, као што је на пр. Француска, наставе и даље испитивања, у нади да ће магнетно поље ипак показивати неку сталну промену под утицајем сеисмичких појава.

Секција за земљину магнетичност и електрицитет бавила се важним питањем како да се назову магнетичне особености разних дана, о чему је Јапанац Оно поднео велико дело. Секција је изабрала др. Танакадату да пронађе методу како да се региструје и проучава почетак разних типова магнетних поремећаја.

Метеоролошка секција је, међу осталим питањима, решила да Међународни Метеоролошки Комитет организује издавање дневних метеоролошких карата за северну полукуглу. Предложено је да се на океанима врши испитивање високе атмосфере с помоћу слободних балона, а у вези са тим питањем је изражена жеља да швајцарска влада оснује метеоролошку станицу на врху Јунгфрауа (4166 м.).

У океанографској је секцији примљен предлог о интернационалном испитивању океана, а за Средиземно Море је секција нарочито закључила да сарађује са Commission de la Méditerranée, коју је пре више година организовао Принц од Монака.

Поред тога је, на предлог америчких делегата, образован заједнички одбор геодетске, вулканолошке и сеисмолошке секције ради проучавања геодетских радова у сеисмичким вулканским пределима. Проф. Ред је објаснио како су после катастрофалних земљотреса поново вршене триангулације у сеисмичком крају Калифорније, и упозорио да се при упоређењу ранијих са доцнијим резултатима мерења показало да је било регуларног кретања земљине коре у тој целој области. У вези са тим је споменуо да су скорашње студије др. Вилјса и других откриле у томе пределу активне и неактивне раседе. Мацујама је укратко описао резултате прецизног нивелмана у Јапану после ерупције вулкана Узу и Сакурашима, као и после земљотреса у Омаши и последњег деструктивног земљотреса у Кванту.

Исти су делегати предложили да се доврше топографске карте континента и океанског дна, што је примљено од обеју заинтересованих секција, геодезије и океанографије. У вези са тим су јапански делегати поднели предлог да свака земља што пре доврши међународну топографску карту 1 : 1,000.000, у колико јој допуштају прилике.

П. В.

Атлас и уџбеник у географској настави.¹ У чланку писац разматра у каквом односу стоје атлас и уџбеник. Налази да су уџбеници пренастрпани материјалом тако да је наставнику тешко за мало часова (код њих 2 недељно) савладати толику грађу. Ученику се исто тако тешко

¹ Sebald Schwarz, Atlas und Lehrbuch im Erdkundeunterricht. (Geograph. Zeitschrift 2 Heft, XXX Jahrg.)

снаћи да са тако утрпаним уџбеником уз помоћ атласа створи слику области која се обрађује. Да би се постигли бољи резултати требало би довести уџбеник у што тешњу и здравију везу са атласом. Скратити уџбеник на пр. изостављајући из њега одељке који речима казују оно што атлас јасно приказује.

Замера што се млађим ученицима дају опште карте, а старијим карте мањих области а са већим размером. Требало би обратом чинити. Ученика треба прво упознати са јако генералисаном картом, пре него што покуша да схвати апстрактне ствари, као изохипсе, густину становништва и др. Иста се погрешка чини и са уџбеницима. Уџбеници првих година су само скраћен уџбеник даљег разреда. За прве би требало унети друге ствари и са другим распоредом и језиком. Тек код старијих ученика развијати постепено апстрактне представе, удубљивање у однос између појединих географских појава. У том се правцу може највише постићи ако се уџбеник подеси атласу, ако буде служио као допуна и вођа за атлас.

Ради саморадне ученика уносе се у новија издања уџбеника питања и задаци. Онакви какви су већином нису подесни и не постиже се њима жељени циљ. Да би се у томе успело, таква питања и задатке треба везати за атлас, који нуди много за самосталан рад ученика. Писац каже да тако ради одавно са својим ученицима. Препрелаза на обраду неке земље он даје неколико питања и задатака о тој земљи, на пр.: мерење одстојања међу варошима, дужине река и језера, ширине и висине планина и т. д. Тако се ученици уживе у карту и стекну представе с којим после наставник оперише и развија оно што му треба. Такав рад није механички, ако се питања подесе да послуже идеји, коју наставник после разрађује, а ученици га воле као и сваки задатак кратак и одређен. Преглед неке земље завршава општим кратким питањима, на пр. о Француској: ширина и дужина?, највиша и најнижа температура у лето, зиму, преко године?, највећа и најмања количина воденог талоба? однос равнице и планинског земљишта?, најважнији производи земљорадње? и т. д.

Главна мисао којом писац и завршава чланак јесте: атлас и уџбеник боље један према другом подесити, тешње међусобно спојити него досад.

П. Шобајић